

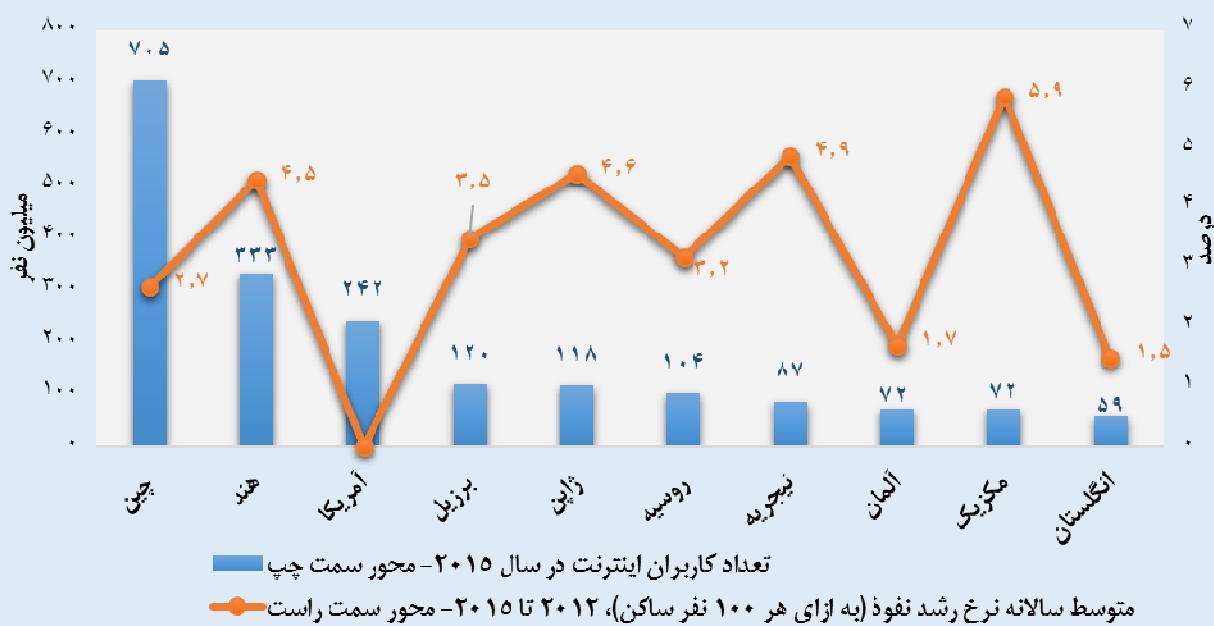

اقتصاد اطلاعات^۱ در ایران و جهان

بر اساس گزارش اخیر آنکتاد^۲، در سال ۲۰۱۵ اقتصادهای در حال توسعه و در حال گذار حدود ۷۰ درصد از کاربران اینترنتی جهان را به خود اختصاص داده‌اند و بیشترین تعداد کاربران مربوط به دو کشور چین و هند بوده است. در بین ۱۰ اقتصاد اول جهان با بیشترین تعداد کاربران اینترنتی، تنها ۴ کشور توسعه یافته قرار دارد (نمودار ۱).

در برخی کشورهای در حال توسعه و نوظهور مانند بزرگیل، هند، مکزیک و نیجریه نرخ رشد سالانه استفاده از اینترنت بین سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۵، بین ۴ تا ۶ درصد بوده؛ در حالی که این نرخ در اقتصادهای توسعه یافته (به جز ژاپن) با توجه به اینکه این بازارها نزدیک به اشباع هستند، بسیار کندتر است (نمودار ۱).

نمودار ۱-۱۰ اقتصاد جهان با بیشترین تعداد کاربران اینترنتی در سال ۲۰۱۵ و متوسط نرخ رشد سالانه آن‌ها طی سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۲

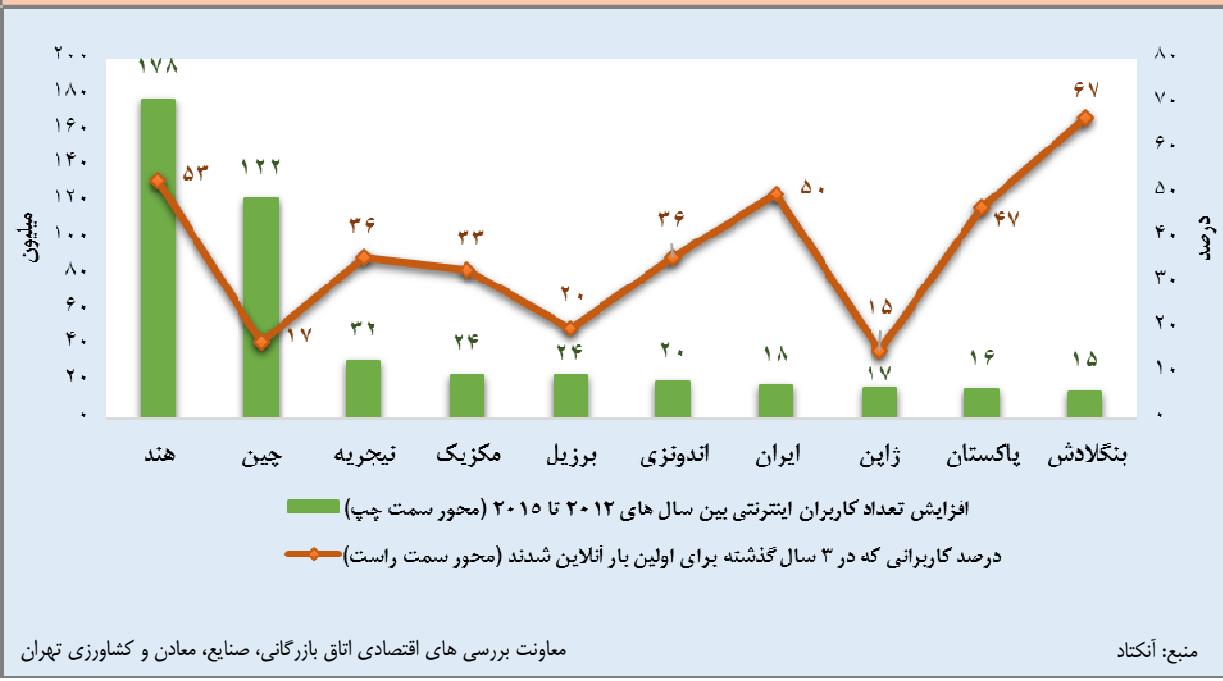
معاونت بررسی‌های اقتصادی

قریب به ۹۰ درصد از ۷۵۰ میلیون نفری که بین سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۵ برای نخستین بار آنلاین شده‌اند، از کشورهای در حال توسعه بوده‌اند که بیشترین تعداد را هند (۱۷۸ میلیون نفر) و چین (۱۲۲ میلیون نفر) داشته‌اند. در سه سال گذشته، در بسیاری از کشورهای در حال توسعه حدود نیمی از کاربران اینترنتی یا بیشتر، برای اولین بار آنلاین شده‌اند. از این کشورها می‌توان به بنگلادش، هند، ایران و پاکستان اشاره کرد (نمودار ۲).

آمارهای مربوط به ایران نیز نشان می‌دهد که طی سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۵، حدود ۱۸ میلیون کاربر جدید به کاربران اینترنتی ایران اضافه شده‌اند و به عبارتی طی این سه سال حدود ۵۰ درصد از کل ۳۶ میلیون نفر کاربران اینترنتی ایران، کاربرانی جدید بوده‌اند.

در برزیل و چین بیش از ۵۰ درصد جمعیت آن‌ها از اینترنت استفاده می‌کنند؛ در حالی که در هند تنها کمی بیشتر از یک چهارم جمعیت آنها کاربر اینترنتی هستند.

نمودار ۲-۱۰ اقتصاد با بیشترین تعداد کاربرانی که در فاصله سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۵ برای اولین بار آنلاین شده‌اند (تعداد و سهم کاربران جدید از کل کاربران اینترنتی)

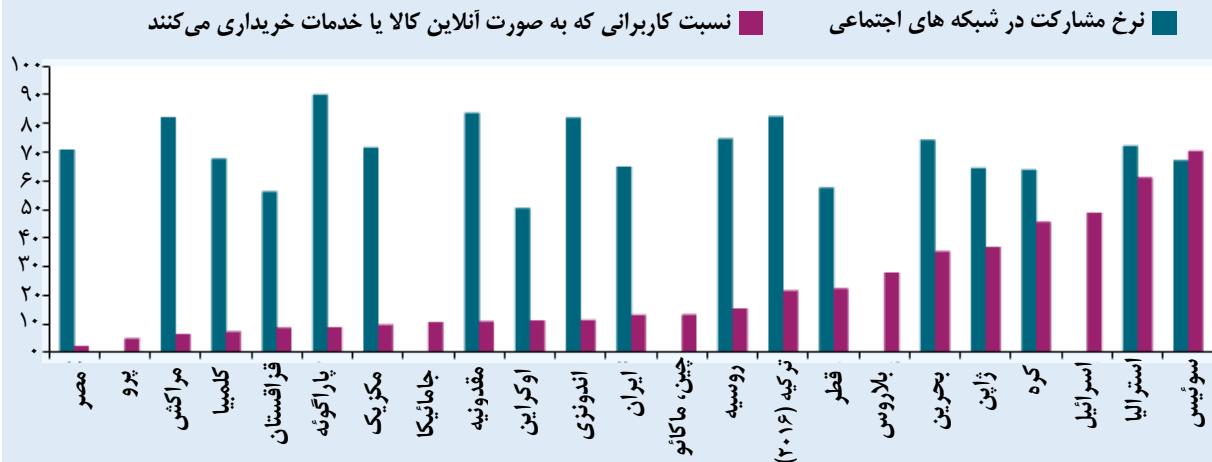

معاونت بررسی‌های اقتصادی

آمارهای کمیسیون اروپا^۳ نشان می‌دهد که در سال ۲۰۱۶، دو سوم کاربران اینترنتی در اروپا خرید آنلاین داشته‌اند و میزان استفاده آن‌ها بخصوص بین افراد جوان، به طور پیوسته در حال افزایش است. در حال حاضر در دانمارک، آلمان و انگلستان بیش از ۸۰ درصد کاربران اینترنتی، آنلاین خرید می‌کنند. آمارهای مشابه از برخی کشورهای در حال توسعه نیز نشان می‌هد در سال ۲۰۱۵، نسبت کاربران اینترنتی که آنلاین خرید می‌کنند از زیر ۳۰ درصد در بسیاری از کشورهای کمتر توسعه یافته تا ۶۰ درصد در سنگاپور متغیر بوده است (نمودار ۳).

در کشورهای در حال توسعه، کاربران اینترنتی در مقایسه با مشارکت در شبکه‌های اجتماعی، تمایل کمتری به خرید آنلاین دارند. این امر ممکن است به دلیل عدم اطمینان به فضای مجازی، آگاهی پایین نسبت به تجارت الکترونیک و یا ترجیحات فرهنگی باشد. به عنوان مثال سال ۲۰۱۵ در ایران نرخ مشارکت افراد در شبکه‌های اجتماعی حدود ۷۰ درصد بوده اما نرخ کاربران اینترنتی که خرید آنلاین می‌کنند به ۲۰ درصد هم نمی‌رسد. یکی از نکات جالب توجه در بین کشورهای مورد بررسی مربوط به سوئیس است که در این کشور نرخ کاربران اینترنتی که در شبکه‌های مجازی فعالیت می‌کنند کمتر از کاربرانی است که به خرید اینترنتی می‌پردازند.

نمودار ۳ – نسبت کاربران اینترنتی که خرید آنلاین انجام می‌دهند یا در شبکه‌های اجتماعی مشارکت می‌کنند، سال ۲۰۱۵ (درصد)

معاونت بررسی‌های اقتصادی اتفاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

منبع: آنکتاد

^۳ Euro-Stat

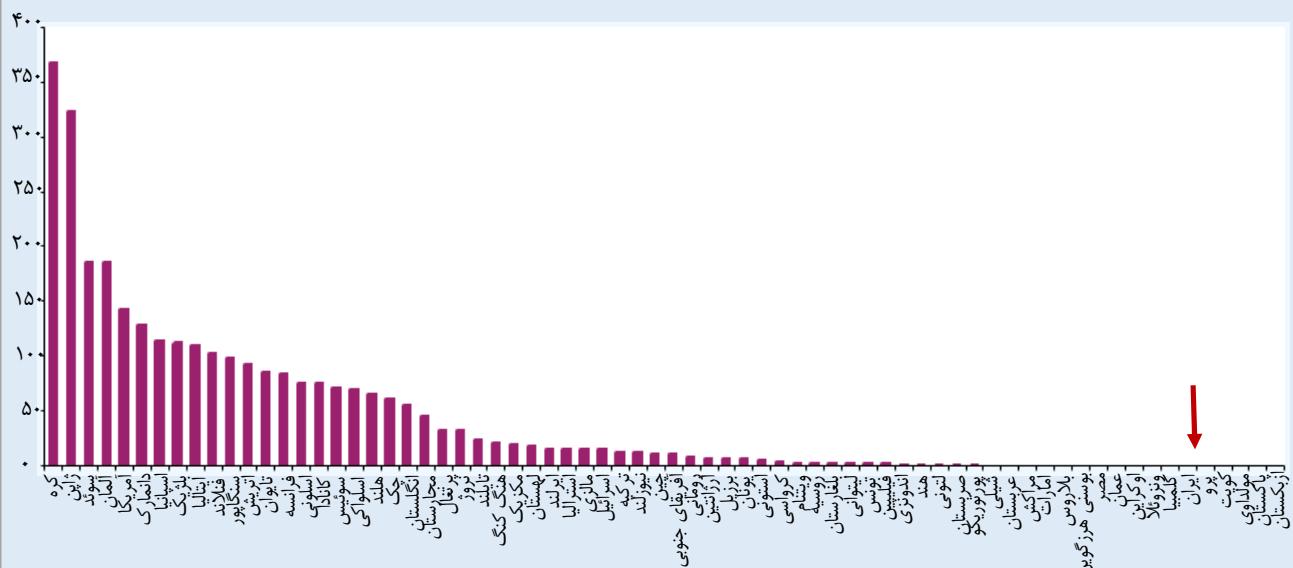
معاونت بررسی‌های اقتصادی

براساس اطلاعات فدراسیون بین‌المللی رباتیک^۳، فروش بیش از ۲۵۰ هزار ربات در سال ۲۰۱۵، بالاترین رقم فروش ربات بوده است. داده‌های کشوری ۴۰ اقتصاد جهان نشان می‌دهد که با توجه به میزان استفاده از ربات در صنعت، تفاوت‌های بسیاری مابین کشورها وجود خواهد داشت.

بسیاری از کشورهای در حال توسعه از جمله برخی اقتصادهای آسیایی، به طور قابل توجهی از ربات‌های کمتری در صنعت استفاده کرده‌اند؛ اما کشورهای نوظهور مانند مکزیک سرعت رشد اتوماسیون بالاتری نسبت به کشورهای توسعه یافته دارند.

نمودار ۴، میزان استفاده از ربات در صنعت را برای برخی کشورها نشان می‌دهد. همانطور که مشاهده می‌شود ایران به لحاظ استفاده از ربات در صنعت، نسبت به سایر کشورهای مورد بررسی وضعیت خوبی را ندارد و میزان استفاده از ربات در صنایع ایران به طور قابل ملاحظه‌ای پایین‌تر است. از این منظر، ایران حتی از کشورهایی نظیر ونزوئلا و مصر در رده‌های پایین‌تری قرار دارد. بهترین کشور به لحاظ میزان استفاده از ربات در صنعت کره، ژاپن و سوئد بوده‌اند.

نمودار ۴ – میزان تراکم ربات در صنعت در سال ۲۰۱۴ (تعداد ربات‌ها به ازای هر ۱۰ هزار نفر کارکن)

معاونت بررسی‌های اقتصادی اتفاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

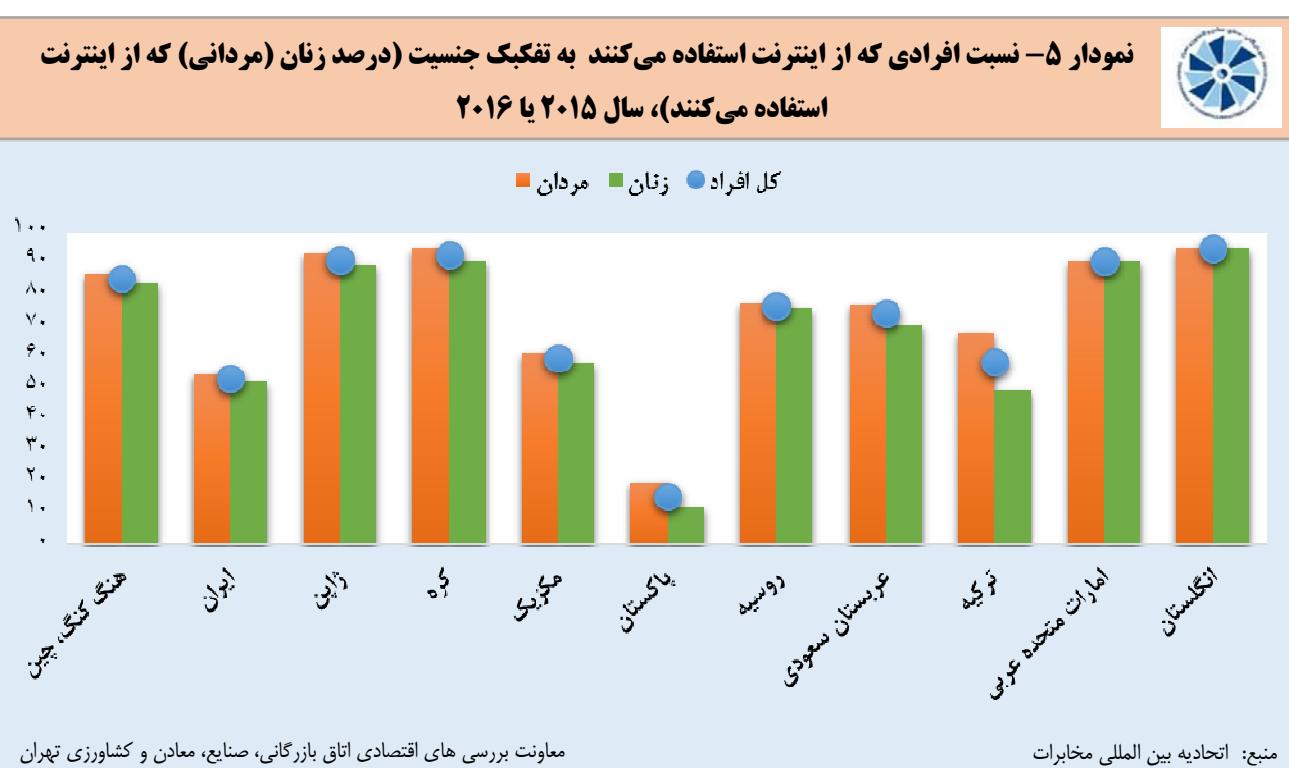
منبع: آنکتاد

معاونت بررسی‌های اقتصادی

طبق آمارهای اتحادیه بین المللی مخابرات^۵ در سال ۲۰۱۶ نسبت افرادی که در ایران از اینترنت استفاده کردند، ۵۳ درصد بوده است. این نسبت در انگلستان، کره و امارات متحده عربی قریب ۹۰ درصد و در پاکستان کمتر از ۲۰ درصد است. طبق آمارها در اکثر کشورها درصدی از مردان جامعه که از اینترنت استفاده می‌کنند نسبت به زنانی که از اینترنت استفاده می‌کنند بیشتر بوده است. در ایران حدود ۵۴.۳ درصد از مردان و ۵۲.۱ درصد از زنان از اینترنت استفاده می‌کنند (نمودار ۵).

نمودار ۵- نسبت افرادی که از اینترنت استفاده می‌کنند به تفکیک جنسیت (درصد زنان (مردانی) که از اینترنت استفاده می‌کنند)، سال ۲۰۱۵ یا ۲۰۱۶

معاونت بررسی‌های اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

منبع: اتحادیه بین المللی مخابرات

منابع:

- UNCTAD, "INFORMATION ECONOMY REPORT", ۲۰۱۷
- <http://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/default.aspx>

تهییه شده توسط فروغ کریمی امیرکیاسر

۱۳۹۶ مهرماه